

სახელმწიფო შესყიდვების სისტემის ფუნქციონირების თავისებურებები საქართველოში

მარინა ტაბაბაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თსუ-ის
ასისტენტ პროფესორი

კონსტანტინე ჩხოლარია

თსუ-ის დოქტორანტი

ნაშრომში განხილულია სახელმწიფო შესყიდვები, როგორც მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური ინსტრუმენტი და ეკონომიკურ ურთიერთობებზე ზემოქმედების აქტიური მექანიზმი, შეფასებულია მისი როლი ქვეყნის განვითარებასა და სახელმწიფოს ეკონომიკური სტრატეგიის რეალიზებაში. კვლევის მიზნად განისაზღვრა შესყიდვების თანამედროვე მდგომარეობის ანალიზი, მისი ადმინისტრირების თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები, სახელმწიფო შესყიდვების სოციალური არსი და მისი როლი ქვეყანაში არსებული სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრაში, გაანალიზებულია მსოფლიოში არსებული სახელმწიფო შესყიდვების პრობლემები, ჩამოყალიბებულია თანამედროვე პირობებში სახელმწიფო შესყიდვების სრულყოფის მიმართულებები საქართველოში.

კვლევის მიზანია სახელმწიფო შესყიდვების თანამედროვე მდგომარეობის კომპლექსური ანალიზი, მასზე მოქმედი ფაქტორების შეფასება და სახელმწიფოს მიერ ეფექტური შესყიდვების უზრუნველყოფის მიმართულებების განსაზღვრა. კვლევა ემსახურება საქართველოს სახელმწიფო შესყიდვების თანამედროვე მდგომარეობის შესწავლას და მისი ეფექტიანი უზრუნველყოფის ღონისძიებათა სისტემის შემუშავებას.

საკვანძო სიტყვები: სახელმწიფო შესყიდვა; შესყიდვების მექანიზმი; ეფექტური შესყიდვების სისტემა; შიდა მოწოდებელი; კონკურენტული უპირატესობები; ელექტრონული ტენდერი; კონსოლიდირებული ტენდერი.

თანამედროვე ეკონომიკაში შესყიდვები სახელმწიფო ფინანსების მართვის და, შესაბამისად, ეკონომიკის რეგულირების აუცილებელ ელემენტს წარმოადგენს, ის მაკროეკონომიკური წონასწორობის უზრუნველყოფის და ხელისუფლების სოციალური პოლიტიკის გატარების ეფექტურ ინსტრუმენტად განიხილება.

ქვეყნის ეკონომიკურ სტაბილურობას სახელმწიფოს მიერ რესურსების ეფექტურად განაწილება განაპირობებს, ეს კი, თავის მხრივ, მნიშვნელოვანადაა დამოკიდებული იმაზე, თუ რამდენად რაციონალურად ხორციელდება სახელმწიფო შესყიდვები, ეფექტურია თუ არა მისი მექანიზმები და რამდენად შეესაბამება ის სახელმწიფოს ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიას. საბიუჯეტო სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია მისი ყველა ინსტრუმენტის სრულყოფილი შესწავლა, თანამედროვე ეტაპზე განსაკუთრებით აქტუალური ხელისუფლების მიერ შესყიდვების მექანიზმის გამოყენება ხდება, საჭიროა ამ სფეროს საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფის, მისი სწორი ადმინისტრირების და ინსტიტუციური უზრუნველყოფის მეცნიერული საფუძვლების განსაზღვრა, შესაბამისი თეორიული კვლევების და პრაქტიკული ანალიზის ჩატარება.

სახელმწიფო შესყიდვები რამდენიმე მნიშვნელოვან ამოცანას ემსახურება, ეს, პირველ რიგში, ეხება საბიუჯეტო სახსრების სწორად განკარგვას, ასევე, ბაზარზე მთავრობის მარეგულირებელი ფუნქციის განხორციელებას (მაგ. გარკვეული საქონლის დეფიციტის დაფარვა, განსაკუთრებით, სასურსათო პროდუქტებზე გაზრდილი მოთხოვნის დროს), ცალკეულ საქონელზე საზოგადოების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა (მაგ. სოციალური პროგრამებით გათვალისწინებული გარკვეული ტიპის მედიკამენტებზე სოციუმისათვის მისაღები საფასო პოლიტიკის უზრუნველყოფა). სახელმწიფო შესყიდვების ეფექტური გამოყენება მთავრობას ეროვნულ მეწარმეობის ხელშეწყობის კურსის გატარების საშუალებას აძლევს, რაც, საბოლოოდ, უმუშევრობის დონის შემცირებას უწყობს ხელს.

შესყიდვები სახელმწიფო პოლიტიკის ერთ-ერთი ძლიერი და ეფექტიანი ინსტრუმენტია ისეთ მნიშვნელოვანი ამოცანებში, როგორცაა: ეკონომიკური სივრცის ერთიანობის უზრუნველყოფა, ბაზრების განვითარება და კონკურენტუნარიანი გარემოს შენარჩუნება, ცალკეული რეგიონის, ბაზრის სუბიექტებისა და ეკონომიკის გარკვეული სექტორების უპირატესი მხარდაჭერა. დღეისათვის OECD-ის ქვეყნებში ხელისუფლების მიერ განხორციელებული შესყიდვების წილი მშპ-ში 13%-ია, სახელმწიფოს კუთვნილებაში არსებული ბუნებრივი მონოპოლიების გათვალისწინებით ეს მონაცემი კიდევ უფრო იზრდება, ზოგიერთ სექტორში კი სახელმწიფო შესყიდვები, გაყიდვების ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან წყაროდ რჩება (მაგ. თავდაცვის ინდუსტრია,

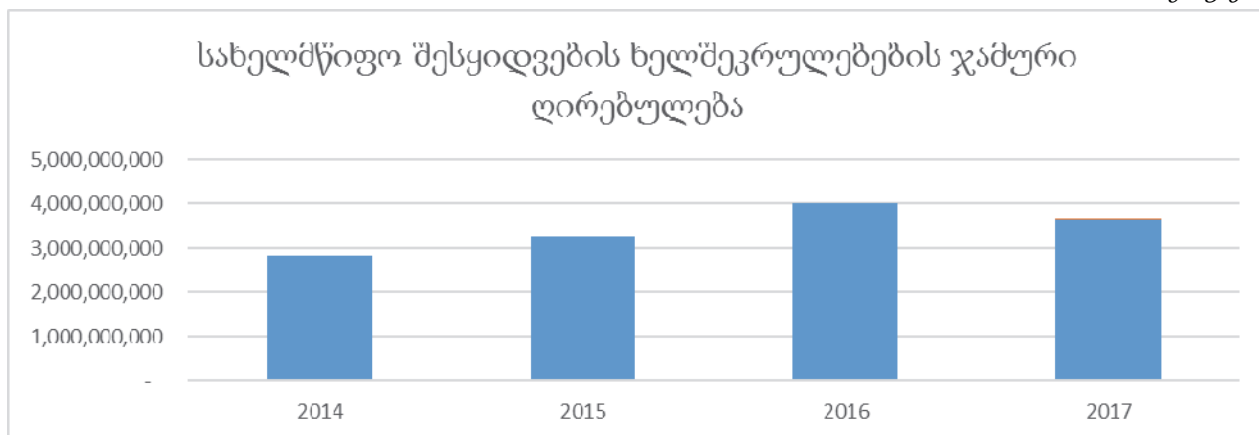
ჯანდაცვა, მეცნიერება, მშენებლობა, ენერჯეტიკა და სხვა). სახელმწიფო შესყიდვები ბიზნესის მხარდაჭერის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი გზაა ეკონომიკური კრიზისის დროს, რადგანაც სახელმწიფოსაგან შეკვეთის მიღება პროდუქციის გაყიდვის და შესრულებული ვალდებულების ანაზღაურების სრულ გარანტიას ნიშნავს. მცირე და საშუალო ბიზნესისათვის სახელმწიფოსაგან შეკვეთის მიღება მისთვის პროდუქციის წარმოების ძლიერი სტიმულია. შესყიდვები საშუალებას იძლევა გამოვლინდეს ბიუჯეტის ხარჯვის ყველაზე ეფექტიანი გზები და უფრო ხელსაყრელი ვარიანტი სახელმწიფო ტენდერების განთავსებისათვის, მისაღები ფასების და საჭირო ხარისხის კრიტერიუმების ფორმირებისათვის.

სახელმწიფო შესყიდვები ეკონომიკის მკაფიო რეგულირების საშუალებას იძლევა, იგი ზუსტად ფორმულირებული საკანონმდებლო აქტებით იმართება და ინსტიტუციურ ჩარჩოში ექცევა. შესყიდვები სახელმწიფოს მძლავრი ფინანსური ინსტრუმენტია, რომლის სტაბილურობა დიდად განსაზღვრავს მის საბიუჯეტო აქტივობას, ამდენად, ეს სისტემა მკაცრი რეგულირების და კონტროლის სფეროა სახელმწიფოსათვის, რომლის ეფექტიან ფუნქციონირებას დიდად განაპირობებს სრულყოფილი საკანონმდებლო ბაზა და მისი ოპტიმალური სტრუქტურირება. კანონმდებლობამ უნდა განსაზღვროს წესები, რომლებიც მკაფიოდ და პროცედურულად დაარეგულირებს შესყიდვების პროცედურას, ამავე დროს, ჩამოაყალიბებს მომწოდებლებისა და მომხმარებლებისათვის რისკების შეფასების (ფინანსური, სადაზღვევო) დებულებებს, ამავე დროს, უზრუნველყოფს მომწოდებლების სამართლიან კონკურენციას, რაც გავლენას ახდენს გარიგების ფასებზე და ფინანსური რესურსების მოძრაობაზე. შესყიდვების სფეროს ოპტიმალური ფუნქციონირება დიდად არის განპირობებული იმით, თუ რამდენად გამჭვირვალეა ეს პროცესი და რამდენად სრულყოფილია საინფორმაციო უზრუნველყოფის სისტემა.

რიგ ქვეყნაში შიდა მომწოდებლების წახალისებისა და კონკურენტული უპირატესობების რეალიზაციის მიზნით, საჯარო სექტორის ხელშეკრულებების მნიშვნელოვანი ნაწილი სწორედ მათ ეთმობათ. "შეიძინე ეროვნული" პროტექციონისტული პოლიტიკის შედეგად მთავრობა ფინანსურად აძლიერებს ეროვნულ ფირმებს, თუმცა ხელშეკრულებების გაფორმება ეროვნული ნიშნით, ამცირებს შესყიდვების პროცესის ეფექტურობას, ამიტომ იგი საერთაშორისო ვაჭრობაში ბარიერად განიხილება და ცალკეულ შემთხვევაში, ქვეყნებს შორის სავაჭრო კონფლიქტების მიზეზიც შეიძლება გახდეს. სახელმწიფოსათვის მეტი სარგებელი ღია შესყიდვების პოლიტიკას მოაქვს. სამართლიანი, არადისკრიმინაციული და გამჭვირვალე შესყიდვების პროცედურები უფრო მკაცრია და ხელს უშლის კორუფციას.

შესყიდვების პროცესის მთავარი საკითხი დანახარჯების ეკონომიაა, ამ მიზნით აუცილებელია ხარჯების სტრუქტურის განსაზღვრა, მიწოდების ღირებულების ანალიზი, ბაზრის პროგნოზირება, მოთხოვნების კონსოლიდაცია, კონკურენტუნარიანი სატენდერო პირობების განსაზღვრა, რისკების დივერსიფიკაცია და მათი პროგნოზირება, სისტემის სტაბილურობისათვის მიზანშეწონილია გრძელვადიანი ხელშეკრულებების გამოყენება და მიწოდების ბაზის ოპტიმიზაცია, მიწოდების უწყვეტობის უზრუნველყოფა და ა.შ. ფასების სტაბილურობა კი მოთხოვნისა და მიწოდების დაბალანსებას მოითხოვს, ამ მიზნით ნედლეულის მომპოვებელ ქვეყნებში აპრობირებულია მარაგების ზრდა და ამ პროცესში სახელმწიფო შესყიდვების სამსახურების ჩართვა.

საქართველოში სახელმწიფო შესყიდვების სისტემის სწორად წარმართვა ბიზნეს-სექტორის განვითარებისა და დასაქმების ხელშეწყობის ერთ-ერთ ფაქტორად განიხილება, ამ თვალსაზრისით, ხელისუფლების მხრიდან მრავალი აქტივობა განხორციელდა, კერძოდ, სისტემის სრულყოფილი ფუნქციონირების მიზნით, სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტომ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ტექნიკური მხარდაჭერით, შესყიდვების ელექტრონული სისტემა შექმნა, რამაც მთლიანად აღმოფხვრა ე.წ. „ქაღალდის ტენდერები“, სახელმწიფო შესყიდვის ძირითად ფორმებად გამარტივებული ელექტრონული ტენდერი, ელექტრონული ტენდერი, კონსოლიდირებული ტენდერი და კონკურსი გამოცხადდა, ჩამოყალიბდა თითოეული მათგანის პრინციპები და სპეციფიკაციები, განისაზღვრა „მონეტარული ზღვრების“, „ექსკლუზივის“, „გადაუდებელი აუცილებლობის“, „ხარისხის გაუარესების“, „ჩანაცვლების მეთოდის“ კატეგორიები. 2016 წლის 1 ივლისიდან დაიწყო ვაჭრობის ახალი მეთოდი – ტენდერის გამოცხადება ელექტრონული ვაჭრობის სახით, დამატებითი რაუნდების გარეშე, ანონიმურობის სრული დაცვით. 2017 წელს სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტომ ევროკავშირის დირექტივების გათვალისწინებით, დაიწყო სამართლებრივი რეფორმის გატარება, რის შედეგადაც, სახელმწიფო შესყიდვების ხელშეკრულებების კორექტირებული ჯამური ღირებულება წინა წელთან შედარებით 40% -ით შემცირდა და 2017 წელს 3,6 მლრდ. ლარი შეადგინა, აქედან ელექტრონული პროცედურებით განხორციელდა 2,7 მლრდ. ლარის, გამარტივებული შესყიდვების გზით კი - 0,9 მლრდ. ლარის ვაჭრობა (იხ.გრაფიკი1)[8].

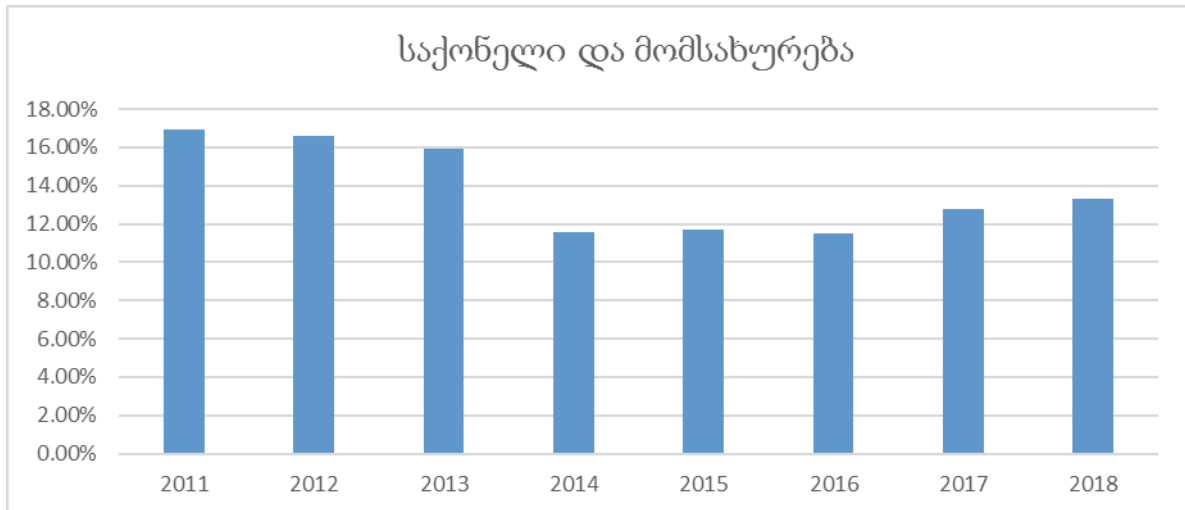

გამოიკვეთა ტენდერების რაოდენობის შემცირების ტენდენცია, კერძოდ 2017 წელს გამოცხადებული ტენდერები 13%-ით შემცირდა 2016 წელთან შედარებით, ეს პროცესი ელექტრონული ტენდერების მოცულობის გაზრდით აიხსნება, რაც დადებითა და ვაჭრობის თანამედროვე ტენდენციებს შეესაბამება (იხ. ცხრილი1).

სახელმწიფო შესყიდვების ელექტრონული ტენდერის მაჩვენებლები [9]

ტენდერების მოცულობა: ლარებში	ტენდერის რაოდენობა	
	2016წ.	2017წ.
10.000 და ნაკლები	16,893	13,190
10.001 - 20.000	6,211	5,366
20.001 - 30.000	3,141	2,870
30.001 - 40.000	1,965	1,753
40.001 - 50.000	1,330	1,267
50.001 - 100.000	3,160	2,965
100.001 - 200.000	1,778	1,898
200.000 და მეტი	2,305	2,555
სულ:	36,783	31,864

საქართველოში შესყიდვების წილი სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯების ფორმირებაში საკმაოდ მაღალია - 13.8% (გრაფიკი 2). სახელმწიფო შესყიდვების სფეროში გატარებული რეფორმები ძირითადად უკავშირდება შესყიდვების ელექტრონულ სისტემაზე გადასვლას და კონკურენტული გარემოს ფორმირების ხელშეწყობას, რის შედეგადაც შემცირდა კორუფციის მაჩვენებელი, გაიზარდა საზოგადოებაში სახელმწიფო შესყიდვების მიმართ ნდობა და ჩამოყალიბდა შედარებით ჯანსაღი კონკურენტული გარემო. 2011 წლიდან გამოიკვეთა სახელმწიფოს მიერ საქონელსა და მომსახურებაზე გაწეული დანახარჯების კლების და სახელმწიფო შესყიდვებში გაფორმებული ხელშეკრულებების ჯამური ღირებულების ზრდის ტენდენცია. ეს საკითხი ღრმა მეცნიერულ გამოკვლევას მოითხოვს, გასათვალისწინებელია ის ფაქტიც, რომ ამავე პერიოდში საქონლის და მომსახურების მუხლიდან სახელფასო ხარჯების გამოყოფამ, მისი კლებადი ტენდენცია განაპირობა, სახელმწიფო შესყიდვების თანამედროვე სისტემაზე გადასვლამ შეუძლებელი გახადა რაიმე კორუფციული გარემოს არსებობა, რამდენადაც ელექტრონულმა ტენდერებმა მინიმუმამდე შეამცირა სუბიექტური არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობა. ზოგადად, აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფო შესყიდვებში გატარებული რეფორმები დადებითად აისახება საქართველოს ეკონომიკაზე და სხვა სიახლეების დანერგვის აუცილებლობას მოითხოვს.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს სახელმწიფო შესყიდვების სისტემა საკმაოდ პროგრესულია და მაქსიმალურად არის მიახლოებული ევროსტანდარტებთან, მაინც არსებობს გარკვეული ხარვეზი მის ფუნქციონირებაში, ეს შეეხება სწორი პროგნოზირებისა და დაგეგმვის, ბაზრის მასშტაბური კვლევის, საზოგადოების სრულყოფილი ინფორმირების და სოციალური პასუხისმგებლობის ამაღლების საკითხებს. ჯანსაღი კონკურენციის დეფიციტი, პირველ რიგში, სახელმწიფო ბიუჯეტის არარაციონალურ ხარჯვას განაპირობებს და მისი სტრუქტურული პრიორიტეტების სწორად განსაზღვრას ართულებს.

წარმატებული შესყიდვის ძირითადი წინაპირობა მისი სწორი დაგეგმვაა. არასწორას შედგენილი შესყიდვის გეგმა სატენდერო დოკუმენტაციის და ხელშეკრულების პირობებში ცვლილებების შეტანის, ვადების დარღვევის, მიმწოდებელთა შორის კონკურენციის შესუსტების წინაპირობა ხდება, ამის შედეგად, ხშირად, ადგილი აქვს არშემდგარ ან, აუცილებლობის შემთხვევაში, გამარტივებულ შესყიდვებს.

სახელმწიფო შესყიდვების პროცესში უმნიშვნელოვანესი როლი ბაზრის კვლევას ენიჭება. ყოველი ბაზარი თავისებურებით გამოირჩევა, რაც განსხვავებულ მიდგომებს მოითხოვს. ბაზრის კვლევის ეტაპზე დგინდება მისი სტრუქტურა, კონკურენციის პირობები, სავარაუდო შესასყიდი ფასი, ალტერნატიული შესყიდვის ობიექტი. ბაზრის კვლევის ეტაპის არასწორად დაგეგმვა ხშირად ბიუჯეტის არამიზნობრივ ხარჯვას, ხელოვნურად გაზრდილ ფასებს ან/და არასასურველი შესყიდვის ობიექტის შემენას იწვევს. აღნიშნული პრობლემა ყველაზე ხშირად იკვეთება იმ სახელმწიფო ორგანიზაციებში, რომლებიც განვითარების პროცესში არიან, მათი შესყიდვების სრული გეგმა წინასწარ მუდამ არ არის ფიქსირებული, რის გამოც წლის დასაწყისში ვერ ხერხდება მთელი წლის შესყიდვების დაგეგმვა. აღნიშნულის გამო შემსყიდველი ორგანიზაცია ელექტრონული ტენდერის გამოცხადებისას არასიღრმისეული მოკვლევის მასალებს ემყარება, რაც, ხშირად არასწორი გადაწყვეტილების მიღების საფუძველი ხდება.

სახელმწიფო ორგანიზაციებში შესყიდვების დაგეგმვის ეტაპზე სირთულეებს ხშირად მარაგების დაგვიანებით აღრიცხვა ქმნის, რაც შესყიდვების სრული გეგმის შედგენას უშლის ხელს, ამასთან, საჯარო სექტორში გარკვეულწილად, ნაკლები ყურადღება ეთმობა პროგრამულ ინოვაციებს, რის გამოც, მარაგების აღრიცხვა მთლიანად ადამიანურ ფაქტორებზე ხდება დამოკიდებული, ყოველივე ეს უარყოფითად აისახება ბიუჯეტზე, რადგანაც, შემსყიდველი ორგანიზაცია მხოლოდ მარაგების დეფიციტის აღმოჩენის შემდეგ იწყებს დაჩქარებული წესით შესყიდვების პროცესს, ეს კი მუდამ უკავშირდება არაეფექტურ (გაზრდილ) საბიუჯეტო დანახარჯებს.

მნიშვნელოვანია საზოგადოების სრულყოფილი ინფორმირება და სოციალური პასუხისმგებლობის ამაღლება. უმეტეს შემთხვევაში მიმწოდებლები ბაზრის კვლევაში მონაწილეობისგან თავს იკავებენ, რამდენადაც არ აქვთ ფასების შესწავლის პასუხისმგებლობა, შედეგად, შესყიდვების ფასი ხშირად ბევრად აღემატება ობიექტის საბაზრო ღირებულებას, ეს ფასების ზოგადი ზრდის ტენდენციას უწყობს ხელს, ამასთან, მიმწოდებლის მხრიდან სავარაუდო შესასყიდი ფასის განსაზღვრა დამატებით დროით დანახარჯებთან არის დაკავშირებული, ეს, პირველ რიგში აისახება შემსყიდველ ორგანიზაციაზე, შემდგომ კი, ქვეყნის ბიუჯეტზე, ინფლაციურ პროცესებზე, რაც, საბოლოო ჯამში, არაპირდაპირ ზემოქმედებს მოსახლეობასა და ბიზნეს-სექტორზე.

გატარებული ცვლილებების მიუხედავად, საზოგადოებაში სახელმწიფო შესყიდვების მიმართ ნდობა ნელი ტემპით იზრდება, რაც ხელს უშლის კონკურენტული გარემოს ჩამოყალიბებას ამ სფეროში. ამასთან, სახელმწიფო შესყიდვებში მონაწილეობის მისაღებად გარკვეული ტიპის უნარ-ჩვევების ქონაა საჭირო, კომპანიებს ხშირად არ აქვთ საკმარისი ადამიანური რესურსი და შესაბამისი გამოცდილება, რის გამოც

ხშირად შესყიდვის ობიექტს შუამავალი იძენს და შემდგომ გაზრდილ ფასში მიაწვდის ტენდერს. ეს საკითხიც ბიუჯეტის არარაციონალურ ხარჯვას უკავშირდება.

საუკეთესო წინადადების შერჩევის კრიტერიუმი, დღეს უმეტეს შემთხვევაში დაბალი ფასია, ევროკავშირის დირექტივა საჯარო შესყიდვების პროცესში კი, ითვალისწინებს ფასისა და სხვა თვლადი კრიტერიუმების გამოყენების შესაძლებლობასაც, რისი არსიც არის ის, რომ, ზოგჯერ შესყიდვის ობიექტის საუკეთესო ალტერნატივის შერჩევისათვის, შესაძლებელია გათვალისწინებული იყოს არამხოლოდ მისი საწყისი ღირებულება, არამედ ობიექტის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მისი ექსპლუატაციის პერიოდში წარმოქმნილი დამატებითი ხარჯები ან პირიქით.

სახელმწიფო შესყიდვებს და მის შედეგად, ბიუჯეტის რესურსების ხარჯვას მულტიპლიკატორის ეფექტი მოჰყვება მთლიანად ეკონომიკისათვის, მ.შ. კერძო სექტორისათვისაც, რამდენადაც შესყიდვები ზოგად ბიზნეს-გარემოს გაუმჯობესებაზე ახდენს დადებით გავლენას. საქართველოს სახელმწიფო შესყიდვების სისტემა მაღალი სტანდარტებით გამოირჩევა, მის საკანონმდებლო ბაზას საფუძვლად ევროკავშირის რეგულაციები, ხშირად კი, უფრო მაღალ სტანდარტებზე უდევს. „საქართველოს შესყიდვების სისტემა მისაბამია სხვა, მათ შორის, ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის. თუ სახელმწიფო შესყიდვების სისტემაში განხორციელდება ინოვაციებზე დაფუძნებული ცვლილებები, ის შეიძლება გახდეს ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტური, გამჭვირვალე და კონკურენტუნარიანი სისტემა მსოფლიოში [Khaduri N., 2012].

შესყიდვების სისტემის შემდგომი სრულყოფა შესაბამისი სტანდარტების დაცვას მოითხოვს, მისი არასწორად წარმართვა ყოველთვის აისახება თითოეულ მოქალაქეზე. შესყიდვების ეფექტური პროგრამის შექმნის მიზნით აუცილებელია დაინერგოს ინოვაციური სტრატეგიული აზროვნება და შესყიდვების კონსოლიდირებული დაგეგმვა. შესყიდვების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკა უნდა იყოს მიმართული სახსრების რაციონალური ხარჯვისა და პროცესის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფისაკენ. შესყიდვების სისტემის დახვეწის საკითხი განსაკუთრებით აქტუალური ხდება სახელმწიფო ბიუჯეტში მისი წილის და ბიუჯეტის სოციალურ-ეკონომიკური ფუნქციის ამაღლების გამო, რაც ზრდის მისი საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფის და სახელმწიფო რეგულირების სტანდარტების განსაზღვრის მნიშვნელობას ამ სფეროში.

ლიტერატურა:

1. ბლანშარი ო., მაკროეკონომიკა. მე-5 გამ. თარგ. ინგლისურიდან. თსუ, თბ. 2010;
2. პაპავა ვ., საქართველოს ეკონომიკა, გამ. „ინტელექტი“, თბილისი, 2015;
3. ტაბატაძე მ., ფინანსური რეგულირების მექანიზმები მაკროეკონომიკურ თეორიაში. საერთაშორისო სამეცნ. შრ. კრებული - „პოლიტიკური ეკონომიკა“, ბორდო, /ფრანგ.ენაზე/. 2013; <http://afep2013.gretha.u-bordaux4.fr>
4. ხადური ნ., ქართული ეკონომიკური მოდელი და გლობალური ეკონომიკა., IV საერთ. სამ. კონფერენციის „გლობალიზაცია და ეკონომიკის მდგრადი განვითარების პერსპექტივები“ კრებული. თბილისი, 2012;
5. საქართველოს კანონი „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ (განახლებულია 28.05.2018).
6. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის ბრძანება „ორეტაპიანი ელექტრონული ტენდერისა და ორეტაპიანი გამარტივებული ელექტრონული ტენდერის ჩატარების წესი“ (28.07.2016 ; განახლებულია 13.09.2016).
7. ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია - <http://www.oecd.org/>
8. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო - www.spa.ge
9. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, <https://www.mof.ge/GovBudget>
10. საერთაშორისო გამჭვირვალობა- www.transparency.ge

Peculiarities of state procurement system functioning in Georgia

Marina Tabatadze

Ivane Javakishvili Tbilisi state University, Asst.Professor

Konstantine Chkholaria

Ivane Javakishvili Tbilisi state University, Doctoral Student

S u m m a r y

The article deals with the role of public procurement in the economy as an important macroeconomic instrument that enables the state to influence economic relations and create a healthy environment for the development of the country's economy. It also reviews positive and negative socio-economic consequences, which leads to a market economy. The main purpose of the research is to analyze the current state of affairs, assessment of socio-economic results caused by corruption and incorrect administration in public procurement. The theory defines theoretical and practical consequences that result in the administration of public procurement. The essence of social policy and the necessity, tasks and directions of its existence. Problems of state procurement in developed and developing countries, corruption and mechanisms to fight against it. The final part of the work, deals with the best solutions and directions regarding the public procurement established in Georgia.

The goal of the research is to analyze the current condition of the state procurement, assessment of the factors affecting it and determining the provision of effective procurement by the state. The research serves to study the condition of the state procurement and elaborate system of measures to ensure its efficient provision.

Key words: *State Procurement, procurement mechanism, effective procurement system, internal supplier, competitive advantages, electronic tender, consolidated tender.*